

มะเร็งปากมดลูก รู้ทัน ป้องกันได้

ศูนย์ : ศูนย์สุขภาพสตรี

บทความโดยแพทย์ : นพ. วัชรพจน์ อเนกรัตน์

มะเร็งปากมดลูก เป็นมะเร็งที่พบเป็นอันดับ 2 ของมะเร็งในผู้หญิง รองมาจากมะเร็งเต้านม ในแต่ละปีพบว่าผู้หญิงไทยเป็นมะเร็งสูงถึง 10,000 คน สาเหตุสำคัญของมะเร็งปากมดลูก เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอชพีวี (HPV : Human Papillomavirus) เชื้อไวรัสที่แพร่กระจายได้ง่ายผ่านการสัมผัสกับเชื้อโดยตรง หรือการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งนี้เชื้อเอชพีวีมีมากกว่า 100 สายพันธุ์ แต่สำหรับผู้หญิง สายพันธุ์ 16 และ 18 สองสายพันธุ์นี้เป็นสาเหตุของโรคมะเร็งปากมดลูกสูงถึง 70% โดยสามารถแบ่งคร่าวๆ ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ

กลุ่มความเสี่ยงสูง	กลุ่มความเสี่ยงต่ำ
เช่น สายพันธุ์ 16,18 ทำให้เกิดมะเร็งปากมดลูก	เช่น สายพันธุ์ 6,11 ก่อให้เกิดโรคหูดหงอนไก่ หรือก็คือหูดที่อวัยวะเพศที่ทำให้รู้สึกเจ็บไม่สวยงาม

กลุ่มความเสี่ยงสูง	กลุ่มความเสี่ยงต่ำ
และมะเร็งชนิดอื่นๆ	

ใครบ้างที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชพีวี

- มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย
- การมีบุตรหลายคน หรือมากกว่า 3 คนขึ้นไป
- มีคู่นอนหลายคนหรือมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายที่มีคู่นอนหลายคน
- มีประวัติในครอบครัว เช่น มีญาติผู้หญิงเป็นมะเร็งปากมดลูก
- มีประวัติการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น ซิฟิลิส หนองใน เริม
- รับประทานยาคุมติดต่อกันเป็นเวลานาน (มากกว่า 5 ปี ความเสี่ยงยิ่งเพิ่มขึ้น)
- พฤติกรรมอื่นๆ เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ หรือการรับประทานผักผลไม้ไม่เพียงพอ

รู้ได้อย่างไรว่าติดเชื้อเอชพีวี

การติดเชื้อเอชพีวีส่วนใหญ่มักไม่แสดงอาการ แต่อาการมักจะปรากฏขึ้นหลังจากที่มเริ่งเข้าสู่ระยะลุกลาม เช่น ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ ประจำเดือนมานอกช่วงรอบเดือน หรือมีเลือดออกผิดปกติจากช่องคลอดภายหลังการมีเพศสัมพันธ์ (ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน) ตกขาวมีเลือดหรือมีหนอง ช่องคลอดมีกลิ่น โดยหากพบอาการผิดปกติที่น่าสงสัย ผู้ป่วยควรรีบไปพบแพทย์เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยทันที

การตรวจแปปสเมียร์ (Pap Smear หรือ Pap Test)
เป็นวิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก โดยแพทย์จะใช้เครื่องมือสอดผ่านและถ่างช่องคลอด จากนั้นจะทำการป้ายเซลล์จากมดลูก ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจหาเซลล์ที่ผิดปกติ หรือเซลล์ที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจทำให้เกิดมะเร็งได้

วิธีการป้องกันมะเร็งปากมดลูก

การฉีดวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก เป็นการป้องกันแบบปฐมภูมิต่อการติดเชื้อ และรอยโรคที่เกิดจากเอชพีวีบางสายพันธุ์ที่ก่อมะเร็ง แต่ไม่สามารถทดแทนการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกได้ จึงแนะนำให้ทำควบคู่กับการตรวจคัดกรองด้วยการตรวจภายในเป็นประจำทุกปี

ฉีดวัคซีน HPV แบบไหนดีที่สุด

- ประสิทธิภาพวัคซีนสูง หากฉีดในวัยที่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน
- ฉีดในวัยที่ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันได้ดี จากงานวิจัยพบว่าร่างกายของเด็กผู้หญิงสร้างภูมิคุ้มกันต่อไวรัสนี้ได้ดีในช่วง 9-15 ปี ซึ่งสามารถฉีดวัคซีนเพียง 2 ครั้ง แต่ได้ประสิทธิภาพเทียบเท่าการฉีด 3 ครั้ง
- ผู้หญิงอายุ 9-26 ปี ควรฉีดวัคซีน HPV โดยเน้นให้ฉีดช่วงอายุ 11-12 ปี
- เด็กผู้ชายอายุ 9-26 ปี สามารถฉีดวัคซีน HPV ชนิด 4 สายพันธุ์เพื่อป้องกันโรคหูดหงอนไก่ และมะเร็งทวารหนัก เน้นให้ฉีดช่วงอายุ 11-12 ปี

การฉีดวัคซีน HPV ต้องฉีดให้ครบถ้วนทั้งหมด 3 ครั้ง

- ครั้งที่ 1 : ฉีดในวันที่กำหนดเลือก
- ครั้งที่ 2 : ฉีดหลังจากเข็มแรก 1-2 เดือน
- ครั้งที่ 3 : ฉีดหลังจากเข็มที่แรก 6 เดือน

วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกมีด้วยการ 2 ชนิด ดังนี้

ครอบคลุมสายพันธุ์	ชนิด 2 สายพันธุ์ (16, 18)	ชนิด 4 สายพันธุ์ (6, 11, 16, 18)	
	ผู้หญิง	ผู้ชาย	ผู้หญิง
สามารถป้องกัน	• มะเร็งปากมดลูก • มะเร็งช่องคลอด • มะเร็งปากช่องคลอด	• มะเร็งทวารหนัก • หูดหงอนไก่	• มะเร็งปากมดลูก • มะเร็งช่องคลอด • มะเร็งปากช่องคลอด • มะเร็งทวารหนัก • หูดหงอนไก่

ข้อควรระวัง

- ไม่ควรฉีดวัคซีนเอชพีวีในผู้หญิงตั้งครรภ์ เพื่อความปลอดภัยของลูกน้อยในครรภ์ ทั้งนี้หากได้รับวัคซีนเข็มแรกก่อนการตั้งครรภ์ สามารถมารับวัคซีนเข็มที่สองได้ตามปกติหลังจากคลอดบุตรเรียบร้อยแล้ว
- ผู้ที่ไม่สามารถรับวัคซีนเอชพีวีได้คือผู้ที่มีภาวะแพ้ ต่อสารประกอบในวัคซีน เช่น ยีสต์

และสารเสริมฤทธิ์ชนิดต่างๆ